

Høringsnotat

Lovavdelingen

Dato: 22. februar 2023

Saksnr: 23/1025

Høringsfrist: 24. april 2023

Endringer i forskrift om trafiktrygd – forslag om å legge oppgaven som erstatningsorgan etter direktiv 2021/2118 artikkel 10a og 25a til Trafikkforsikringsforeningen

1 Innledning

I dette høringsnotatet foreslås endringer i forskrift 1. april 1974 nr. 3 om trafiktrygd. Forslaget innebærer at Trafikkforsikringsforeningen gis nærmere angitte oppgaver etter direktiv (EU) 2021/2118 om endringer i motorvognforsikringsdirektivet 2009/103/EF. Etter endringsdirektivet artikkel 10a og 25a skal det finnes et organ i hvert land som har til oppgave å yte erstatning til skadelidte i tilfeller der den skadevoldende motorvognens forsikringsselskap har gått konkurs e.l. Videre gir endringsdirektivet anvisning på at det innen 23. juni 2023 skal opprettes eller godkjennes et slikt erstatningsorgan som skal gis myndighet til å forhandle om og inngå avtale med tilsvarende organer i andre land, jf. nr. 13 annet ledd i de nevnte artiklene. Forslaget i høringsnotatet går ut på at disse oppgavene og myndigheten legges til Trafikkforsikringsforeningen.

Bilansvarslova hører under Justis- og beredskapsdepartementet, mens forskrift om trafiktrygd (som er gitt med hjemmel i bilansvarslova) hører under Samferdselsdepartementet. Justis- og beredskapsdepartementet sender forslaget om endring av forskriften på høring i samråd med Samferdselsdepartementet.

2 Bakgrunn

Direktiv (EU) 2021/2118 gjelder endring av direktiv 2009/103/EF om ansvarsforsikring for motorvogn og kontroll med at forsikringsplikten overholdes (motorvognforsikringsdirektivet). Endringsdirektivet har blant annet bestemmelser som innebærer at det i hver stat skal finnes et erstatningsorgan som skal yte erstatning til skadelidte i tilfeller av insolvens i den skadevoldende motorvognens forsikringsselskap. Det er i utgangspunktet fastsatt en gjennomføringsfrist for medlemsstatene til 23. desember 2023, jf. artikkel 2. Imidlertid fremgår det at enkelte bestemmelser skal gjennomføres i nasjonal rett innen 23. juni 2023, jf. artikkel 2 nr. 1 tredje ledd, som lyder slik (i dansk språkversjon):

«Uanset nærværende stykkes første afsnit vedtager medlemsstaterne senest den 23. juni 2023 de bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme ændringerne fastsat i dette direktivs artikel 1, nr. 8) og 18) for så vidt angår henholdsvis artikel 10a, stk. 13, andet afsnit og artikel 25a, stk. 13, andet afsnit, i direktiv 2009/103/EF.»

Forslaget i høringsnotatet gjelder disse bestemmelsene, dvs. artikkel 10a nr. 13 annet ledd og artikkel 25a nr. 13 annet ledd om opprettelse eller godkjenning av det nevnte erstatningsorganet. Departementet vil på et senere tidspunkt fremme forslag om gjennomføring av de øvrige delene av endringsdirektivet i norsk rett. Endringsdirektivet er p.t. ikke innlemmet i EØS-avtalen.

Artikkel 10a gjelder skade som følge av ulykke som skjer i medlemsstaten der den skadelidte er bosatt. Hver medlemsstat skal opprette eller godkjenne et organ som har til oppgave å yte erstatning til den skadelidte når forsikringsselskapet til motorvognen som har voldt skaden, er under konkursbehandling eller er omfattet av avvikling som definert i artikkel 268 nr. 1 bokstav d i direktiv 2009/138/EF (Solvens II-direktivet). Medlemsstatene skal etter artikkel 10a nr. 2 treffe passende tiltak for å sikre at organet råder over tilstrekkelige midler til å yte erstatning til skadelidte i disse tilfellene. Slike tiltak kan omfatte krav om økonomiske bidrag, forutsatt at de bare pålegges forsikringsselskaper som er godkjent av medlemsstaten som pålegger dem bidragene. Nærmere regler om ordningen gis i artikkelen nr. 3 til 13.

Artikkel 10a nr. 13 første og annet ledd lyder slik:

«De i stk. 1 omhandlede organer eller de i nærværende stykkes andet afsnit omhandlede enheder tilstræber at indgå en aftale senest den 23. december 2023 til gennemførelse af denne artikel for så vidt angår deres funktioner og forpligtelser og procedurerne for refusion i henhold til denne artikel.

Med henblik herpå skal hver medlemsstat senest den 23. juni 2023:

- a) oprette eller godkende det i stk. 1 omhandlede organ og bemyndige det til at forhandle om og indgå en sådan aftale eller
- b) udpege en enhed og bemyndige det til at forhandle om og indgå en sådan aftale, som det i stk. 1 omhandlede organ vil blive en part i, når de er oprettet eller godkendt.»

Det skal altså inngås avtale mellom erstatningsorganene i de enkelte medlemsstatene om ordningen, og med henblikk på dette skal det i forkant opprettes eller godkjennes et organ med myndighet til å forhandle om og inngå en slik avtale.

Artikkel 25a gjelder skade som følge av ulykke som skjer i en annen medlemsstat enn medlemsstaten der den skadelidte er bosatt. Tilsvarende som i artikkel 10a skal medlemsstatene opprette eller godkjenne et organ med myndighet til å forhandle om og inngå avtale. Artikkel 25a tilsvarende innholdsmessig artikkel 10a, med den forskjell at den gjelder erstatning for ulykker som skjer i andre medlemsstater enn skadelidtes bostedsstat (jf. motorvognforsikringsdirektivet artikkel 20 nr. 1). Bestemmelsen i nr. 13 er den samme i de to artiklene.

Sammenfatningsvis fremgår det av de nevnte bestemmelsene at det i tilfeller der den skadevoldende motorvognens forsikringsselskap er under konkursbehandling eller avvikling (jf. nærmere angivelse i artikkel 10a nr. 1 og 25a nr. 1), skal finnes et organ i den enkelte stat som skal yte erstatning til skadelidte. Dette gjelder uavhengig av om ulykken skjer i medlemsstaten der den skadelidte er bosatt, eller i en annen medlemsstat. Hver medlemsstat skal opprette eller godkjenne et slikt organ og gi det myndighet til å inngå avtale med tilsvarende organer i andre land.

3 Departementets forslag

Etter departementets vurdering er det naturlig at oppgavene som følger av artikkel 10a nr. 13 og artikkel 25 nr. 13 i endringsdirektivet, i Norge legges til Trafikkforsikringsforeningen. Trafikkforsikringsforeningen er en forening der forsikringsselskaper som tilbyr trafikkforsikring i Norge, plikter å være medlem, jf. forskrift om trafikktrygd § 1a. Foreningen har etter gjeldende rett allerede flere oppgaver på området, bl.a. som garantifond for skader voldt av ukjente eller uforsikrede motorvogner i medhold av bilansvarslova § 10. Blant andre av foreningens oppgaver kan nevnes å kreve inn gebyr etter § 17 a for motorvogner som ikke er forsikret i samsvar med § 15, og å være erstatningsorgan og informasjonssenter etter motorvognforsikringsdirektivet 2009/103 EF, jf. forskrift om trafikktrygd § 1d og § 1e. Oppgavene etter endringsdirektivet vil på denne bakgrunn være en naturlig forlengelse av oppgavene Trafikkforsikringsforeningen har etter reglene som gjelder i dag. Trafikkforsikringsforeningen har stilt seg positiv til å påta seg de aktuelle oppgavene.

Riktignok er det i finansforetaksloven kapittel 20A en garantiordning for skadeforsikring som bl.a. omfatter trafikkforsikring. Denne ordningen vil i mange tilfeller gi skadelidte dekning i tilfeller av insolvens i forsikringsselskap. Garantiordningen gjelder imidlertid bare tilfeller der forsikringsselskapet er medlem av ordningen. Det fremgår av finansforetaksloven § 20A-3 at ordningen omfatter forsikringsforetak som er gitt tillatelse til å drive direkte skadeforsikring her i riket (første ledd), og forsikringsforetak med hovedsete i annen EØS-stat som driver direkte skadeforsikring gjennom filial etablert her i riket (annet ledd). Forsikringsselskap som driver grensekryssende uten norsk filial, vil motsetningsvis ikke være omfattet av garantiordningen. Den norske garantiordningen vil med andre ord gi dekning bare der forsikringsselskapet til motorvognen som har voldt skaden, har en slik tilknytning til Norge som er angitt i § 20A-3 første og annet ledd.

Garantiordningen etter finansforetaksloven kapittel 20A gir altså ikke gi en like dekkende beskyttelse av skadelidte som etter endringsdirektivet, som etablerer et system der det skal finnes et erstatningsorgan i hvert land med avtaler med tilsvarende organer i andre land. Ettersom direktivet gir en felleseuropeisk løsning i insolvenstilfeller på trafikkforsikringsområdet, der det allerede finnes et organ med særlig kompetanse på området (Trafikkforsikringsforeningen), synes det mest nærliggende å legge oppgavene til dette organet.

Det kan videre stilles spørsmål om hva som kreves for å gjennomføre bestemmelsene i direktivet artikkel 10a nr. 13 annet ledd og 25a nr. 13 annet ledd. Departementet forstår direktivet slik at det som skal være på plass innen 23. juni 2023, er det rettslige grunnlaget for at Trafikkforsikringsforeningen tillegges disse oppgavene etter direktivet, og ikke den nærmere reguleringen av ordningen.

Bilansvarslova § 17 annet ledd lyder slik:

«Departementet kan videre gje nærare føresegner om oppretting og drift av informasjonssenter og erstatningsorgan i samsvar med dei plikter staten har påtatt seg gjennom EØS-avtalen. I den utstrekning departementet finn det tenleg, kan ein leggje oppgåver i samband med dette til Trafikkforsikringsforeningen.»

Denne bestemmelsen gir etter departementets vurdering hjemmel for å gi forskriftsregler som legger de nevnte oppgavene etter direktivet til Trafikkforsikringsforeningen.

På denne bakgrunn foreslår departementet en ny bestemmelse i forskriften om trafikktrygd som fastslår at Trafikkforeningen har oppgaven som erstatningsorgan og myndighet til å forhandle om og inngå avtale i medhold av de nærmere angitte direktivbestemmelsene. Nærmere regler om ordningen vil bli foreslått i forbindelse med gjennomføringen av direktivet for øvrig i norsk rett.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Bakgrunnen for forslaget er som det fremgår ovenfor, gjennomføring av et direktiv som Norge, etter innlemmelse i EØS-avtalen, er forpliktet til etter EØS-samarbeidet.

Forslaget vil kunne medføre noe økte utgifter for Trafikkforsikringsforeningen, bl.a. i forbindelse med avtaleforhandlinger og annen tilrettelegging for å kunne utføre de nye oppgavene. Når ordningen kommer i funksjon, kan det komme utgifter i forbindelse med utbetalinger av erstatning til skadelidte der forsikringsselskapet er insolvent. Det antas imidlertid at slike utgifter i mange tilfeller kan kreves refundert fra tilsvarende organer i andre land. I tillegg kan Trafikkforsikringsforeningen få noe økte utgifter knyttet til administrasjon og drift av ordningen.

Trafikkforsikringsforeningens virksomhet finansieres av gebyrordningen for uforsikrede kjøretøy og medlemmene i foreningen, dvs. alle forsikringsselskapene som tilbyr trafikkforsikring i Norge (som plikter å være medlemmer, jf. forskriften § 1 a nr. 3).

For skadelidte i ulykker der forsikringsselskapet som skulle ha utbetalt erstatningen, er insolvent, vil forslaget kunne ha stor betydning. Ved insolvens i et forsikringsselskap som er medlem av den norske garantiordningen for skadeforsikring i finansforetaksloven, vil den skadelidte i dag kunne få dekning gjennom denne garantiordningen. Som nevnt omfatter ordningen imidlertid ikke forsikringsselskap med hovedsete i en annen EØS-stat som selger forsikring i Norge på grensekryssende basis uten å ha etablert norsk filial. Direktivet vil innebære at den skadelidte får et mer heldekkende vern ved insolvens i forsikringsselskap etablert innenfor EØS-området. Dersom den øvrige direktivgjennomføringen resulterer i at trafikkforsikring tas ut av garantiordningen i finansforetaksloven og etableres som en egen ordning på trafikkforsikringsområdet, kan dette innebære besparelser for den eksisterende garantiordningen, men medføre utgifter for ordningen som finansierer Trafikkforsikringsforeningen.

For øvrig antas forslaget ikke å medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

5 Forslag til forskriftsendringer

I

I forskrift 1. april 1974 nr. 3 om trafikktrygd skal ny § 1 h lyde:

Trafikkforsikringsforeningen har oppgaven som erstatningsorgan i tilfeller av insolvens i forsikringselskap etter direktiv (EU) 2021/2118 artikkel 10a og artikkel 25a og har myndighet til å forhandle om og inngå slik avtale som nevnt i artikkel 10a nr. 13 og artikkel 25a nr. 13.

II

Forskriften trer i kraft straks.